

Міністерство культури та інформаційної політики України
Національна бібліотека України для дітей

Письменниця Лариса НІЦОЙ

та її казка про справжню війну

Бібліографічна пам'ятка для молодшого шкільного віку

Міністерство культури та інформаційної політики України
Національна бібліотека України для дітей

Серія «Лауреати премії імені Лесі Українки».

Вип. 19

Письменниця Лариса НіЦОЙ та її казка про справжню війну

Бібліографічна пам'ятка для молодшого шкільного віку

УДК 016:82

П 35

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.

Укладач Н.О.Гажаман.

Літературний редактор В.В. Зеленська.

Письменниця Лариса Ніцой та її казка про справжню війну : бібліогр. пам'ятка для мол. шк. віку / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Н. О. Гажаман ; ред. В. В. Зеленська. — Київ : НБУ для дітей, 2022. — 8 с.

У виданні розповідається про життя та творчість письменниці Лариси Миколаївни Ніцой та про її книжку «Незламні мураші», за яку авторці присуджено звання лауреата літературно-мистецької премії імені Лесі Українки за 2021 рік.

© Національна бібліотека України для дітей

**«Читання – це веселе і модне
проведення часу».**

Л. Ніцой

ДО ЧИТАЧІВ

У нашій країні найважливішою нагородою за кращий літературний твір для дітей є щорічна премія Кабінету Міністрів України імені Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва. За 2021 рік звання лауреата цієї премії удостоєна відома письменниця та громадська діячка Лариса Миколаївна Ніцой за книжку «Незламні мураші».

Працівники Національної бібліотеки України для дітей випускають бібліографічні пам'ятки про лауреатів цієї премії. У них розповідається про життєвий шлях письменників та твори, які отримали цю важливу нагороду. Ти тримаєш у руках саме такий бібліографічний посібник. У першому розділі видання «Життя, творчість та діяльність» вміщено розповідь про життєвий шлях письменниці. Другий розділ має назву «Казка про справжню війну». У ньому йдеться про книжку-лауреата цієї премії за 2021 рік під назвою «Незламні мураші». Третій розділ «Видання творів, рекомендованих для читання» містить бібліографічні описи книжок Л. Ніцой, що написані для тебе та твоїх ровесників. Тож, мерщій знайомся з пам'яткою і читай рекомендовані твори письменниці та радь їх читати своїм друзям.

ЖИТТЯ, ТВОРЧИСТЬ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ

«Лариса Миколаївна Ніцой народилася **17 березня 1969 року** в селищі Капітанівка Новомиргородського району на Кіровоградщині. Зростала Ляля (так називали дівчинку домашні) в родині інтелігенції: учителів і лікарів. Змалечку Лялю брала на уроки її бабуся, вчителька. Ляля сиділа тихенько на останній парті та мріяла, коли виросте, теж стати вчителькою, як бабуся. Її мрія здійснилася. У 1991 році вона закінчила Кіровоградський педагогічний інститут. Працювала вчителькою української мови та літератури в кіровоградській школі № 10. У 1998 році її чоловіка запрошує у Київ на роботу політичний діяч В.М. Чорновіл, тож Лариса Миколаївна з родиною переїздить до столиці, де проводить громадську діяльність, ініціює багато соціальних і культурних проєктів: щорічний круглий стіл «Книга на захисті дитячої душі», Всеукраїнський рух «Дорослі читають дітям», Всеукраїнську акцію «Почитай мені, татку!» та інші.

Літературна діяльність Лариси Ніцой пов'язана з педагогікою. У 2001 році вперше опубліковано її «Казку про славного Орленка», від 2006 року твори Лариси Ніцой виходять окремими виданнями: «Пригоди лисеняти Бума», «Як хом'ячок друзів шукав», «Невигадані історії про звіряток-друзьоток», «Казка про Українське Щастя», «Ярик і дракон» (та ін.). Лауреатка Всеукраїнської премії «Гілка золотого каштана», дипломантка Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова» та «Людина року» за версією газети «День» за створення феномену в освітньому процесі.

Захоплюється дизайном і фотозйомкою, колекціонує дитячі книжки та мультфільми, любить подорожувати і спілкуватися з дітьми.

Як учитель Лариса Ніцой дбає про те, як сприйматимуть книжку діти. Перед тим, як готувати книгу до друку, йде до дітей у садочки та школи, читає, показує і спостерігає за їхніми емоціями. Кожна книга Лариси Ніцой має якусь мораль. Багато з них на тему екології, бережливого ставлення до природи, довкілля, тварин та доброї поведінки один з одним. Особливо багато пересипані твори письменниці цікавими словами. Вона каже, що інколи доводиться вигадувати неологізми (нові слова) чи вишукувати вже забуті перлини нашої мови...». *

* Передруковано з видання: Україна починається з тебе : поезія і проза для дітей шк. в. / упоряд. М. М. Морозенко. — Київ, 2017. — С. 178-180.

КАЗКА ПРО СПРАВЖНЮ ВІЙНУ

Дорогий наш читачу!

Ти вже не маленька дитина, ходиш у школу, гарно читаєш, багато що знаєш і розумієш. Прочитай книжку письменниці Лариси Миколаївни Ніцой.

Незламні мураші : кн. для родин. читання / Л. Ніцой ; ідея та мал. О. Рибаквої. – Київ : вид. ФОП Мельник. М. Ю., 2019. – 47 с. : іл.

І хоча це казка, тобто подій, що сталися з її дійовими особами насправді не було, вона про наше сьогоднішнє життя. Про мир, який був до війни, і про війну, що її проти нашої квітучої мирної Батьківщини України раптово і підступно розпочала сусідня держава. Хоча книжку було надруковано 2019 року, авторка наче бачила усе те, що відбувається зараз, 2022 року. Щоб ти гарно усе зрозумів, ми тобі дещо пояснимо.

Отже, події відбуваються у мурашнику в наш час. Варто також уважно розглянути яскраві малюнки, якими оздоблено кожен сторінку видання. Їх створила художниця Олена Рибаква. Ці кольорові зображення ще одна, тільки мальована, розповідь про те, про що говорить письменниця. Ось головний герой — Мураш. Він ще той модник. Ходить у вишванці, джинсах та кросівках. Це виглядає дуже стильно. У нього є обов'язок — щодня піднімати жовто-блакитний прапор своєї мурашиної країни (*ти ж пам'ятаєш, що державним символом нашої країни також є жовто-блакитний стяг*). А ще Мураш «най-най-най» — і розумний, і спритний, і сміливий. Та ще і найгарніший. Словом, ще той хвалько. Хоча хвалить він не лише себе, а і весь працьовитий мурашиний народ, що постійно розбудовує свій мурашник. Скрізь наводить лад, бо всюди любить порядок. І хоча мурашки — народ мирний, старий Мурань усе хоче навчити діток стріляти. Адже, як він стверджує: «Ми маємо бути сильні... А сильні — це не ті, хто нападає, а хто вміє дати відсіч!». (*Бачиш, яке гарне слово є в українській мові — «відсіч». Від слова «посікти» ворогів тільки колишиною зброєю — мечами чи шаблями*). Бо колись на мурашок напали сусіди, мурашині леви, які називали себе нашими братами. (*Усе як тепер, коли сусідні росіяни говорили, що братній до українців народ, а потім пішли війною на мирну Україну*). А ще Мурашеві дуже подобається онука старого Мураня, красуня Мурася. А от Мураш їй не подобається, бо дуже хвальковитий. Про це вона й сказала йому під час відпочинку.

Бо, крім праці, уміють мураші гарно відпочивати. «Причепурившись та вбравши дітей у найкраще, мурашки виходять на прогулянку. Вітаються одне з

одним, кланяються, здіймаючи капелюхи. Молодь співає і танцює. Весь народ веселиться, малі мураші катаються на каруселях». Старші господині печуть пироги, господарі пригощають медом. А найсміливіші літають на повітряних кулях. Адже все необхідне у них є. Засіяні поля, навкруги чисто, прибрані чепурні будиночки, обабіч доріг та стежин багато зелені, яскравих квітів. Це все можна роздивитися на малюнках, так гарно виконаних художницею.

Тільки старий Мурань незадоволений, весь час бурчить, що його не слухають. Посміялися з нього, не повірили, а даремно. Бо не можна довіряти таким брехливим сусідам, не можна бути такими безпечними. Завжди ці сусіди заздрили мурахам. І ось уночі, коли всі спали, напали на їхній красивий мурашник, пішли справжньою війною. Удосвіта Мураш побачив, як «уздовж колись затишних вуличок палали... домівки. Плакали діти, металися розгублені мурахи. Чулися крики. І серед усього цього гармидеру, задоволено регочучи, бігали якісь сновиди. Вони трошили мурашник, ламали, витоптували, нищили все, що колись із любов'ю будували мурахи. Страшні зайди переслідували утікачів. Нападники нікого не жаліли, нічого не шкодували на своєму шляху. До ранку увесь мурашник був знищений». А чужинці, напхавши торби чийось уцілілим добром, раділи поживі. *(Так само, коли в Україні всі люди спали, о 4-й годині ранку, 24 лютого 2022 року, напали на нас наші сусіди – росіяни. А потім ще й вкрали у багатьох домітках українців їхні речі).* Ті мурахи, що вижили, стали біженцями – тобто змушені були тікати з тих місць, де так щасливо жили *(напевно і ти або твої однолітки разом із рідними змушені були тимчасово переїхати на інше місце проживання).*

Ще і Мурасі ніде немає, сказали, що загинула. Закам'янів від горя Мураш. Та ненадовго. Він молодий, здоровий, любить свою землю, свою країну, свій мурашиний народ. І тієї миті Мураш зрозумів, що ніколи не пануватимуть вороги на його землі. *(Так і ми, нікому і ніколи не віддамо нашу рідну землю).* «Ще жоден ворог не здолав народу на його ж землі...» — стверджує авторка книжки. Під звуки стародавніх литавр (тулумбасів) озброїлися мураші. І разом із мурашами із сусідніх мурашників, що жили по інший бік від цих поганців, мурашиних левів, розпочали бій із ворогами *(так і нам тепер у нашій тяжкій, але справедливій, боротьбі проти російських загарбників допомагає багато країн світу).*

Рішучості Мурашеві додало також те, що Мурася виявилася живою, вона пішла на фронт медичною сестрою і мужньо рятувала поранених. Їхню зустріч також зобразила майстриня пензля О. Рибаківа, як і ту важку битву із заклятими ворогами мурашів, мурашиними левами. Ось як письменниця описує той вирішальний переможний бій: «Ох і гаряча це була битва! Мурашок переповнювали завзяття й радість, адже вони пішли визволяти рідну землю від загарбників. Проте ворогів також пройняла рішучість, адже їм завжди по-

добалася родюча земля сусідів та їхнє добро. Мурашині леви часто глузували з мурашок, висміювали їхню довірливість і водночас прагнули підкорити, мріяли завоювати довколишні мурашники, тому не мали наміру здавати захоплену територію... Гриміли на землі гармати, ревли в небі літаки». Були вже убиті, а поранені молилися за своїх побратимів, за всю мурашину армію, за перемогу. І вона настала. «Мурашки вщент розбили ворогів, мурашиних левів, звільнили рідний край від чужинців, оплакали загиблих героїв, закарбували їхні імена у своїй пам'яті... і заходилися відбудовувати мурашник». Бо вороги нарobili багато руйнувань (*ти їх також бачиши зараз в Україні*). Але вір у перемогу. Вона обов'язково буде! Ми все відбудуємо і знову заживемо щасливо та у мирі, як ті мураші, про яких написала авторка книжки, а художниця-ілюстраторка талановито намалювала. І, як сказав старесенький Мурань до малих мурашат: «Дай боже, щоб зброя вам ніколи не знадобилася!».

ВИДАННЯ ТВОРІВ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Дві бабуськи в незвичайній школі, або Скарб у візку : повість : кн. для читання в родин. колі / Л. Ніцой ; мал. Е. Елліс. – Київ : Вид-во Марка Мельника, 2020. – 190, [1] с. : іл.

Зайчикове щастя / Л. Ніцой ; мал. Х. Лукащук ; дизайн обкл. А. М. Далбуз. – Чернівці : Чорні вівці, 2015. – [33] с. : іл.

Невигадані історії про звіряток-друзьток : [казка] / Л. Ніцой ; мал. О. Році. – Київ : Казка, 2008. – 135 с. : іл.

Неслухи і вередулі : повч. історії : кн. для родин. читання / Л. Ніцой ; мал. Е. Елліс. – Вид. 2-ге. – Київ : Вид. Марко Мельник, 2019. – 55 с. : іл.

Страшне страховисько : казка для читання в родин. колі / Л. Ніцой ; худож. Е. Елліс. – Харків : Юнісофт : Талант, 2019. – 24 с. : іл.

Ярик-векалка / Л. Ніцой ; мал. Е. Елліс. – Київ : Казка, 2012. – 31 с. : іл.

Ярик і дракон : казка для читання в сімейн. колі / Л. Ніцой ; худож. О. Роца. – Київ : Аконт, 2009. – 27 с. : іл.

Ярик і рогатий Мі : казка для читання в родин. колі / Л. Ніцой ; мал. Е. Елліс. – Харків : Клуб сімейн. дозвілля, 2013. – 23 с. : іл.

ЗМІСТ

До читачів.....	3
Життя, творчість та діяльність.....	4
Казка про справжню війну.....	5
Видання творів, рекомендованих для читання.....	7

Бібліографічна пам'ятка для молодшого шкільного віку

Письменниця Лариса Ніцой та її казка про справжню війну

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.

Укладач Н. О. Гажаман.

Літературний редактор В.В. Зеленська.

Комп'ютерна верстка Н.В. Ярчак.

Підписано до друку 04.11.2022 р.

Зам. № 21. Тираж 75 прим.

Національна бібліотека України для дітей
03190, Київ-190, вул. Я. Корчака, 60.
Тел.: (044) 400-41-44, 400-39-96
Факс: (044) 400-65-87
www.chl.kiev.ua
E-mail: library@chl.kiev.ua